

Gemeenteraad (Het Debat en Het Besluit) GHG

Raadsvoorstel

Vergadering van 16 december

2021

Gemeente Hardinxveld-
Giessendam - Hardinxveld-
Giessendam

Auteur: Lisanne van den Berg
lfd.van.den.berg@hardinxveld-
giessendam.nl

Participatieplan

Voorgesteld besluit

1. Het participatieplan 'Participeren blijven we leren' vast te stellen.
2. De nota 'Samen denken en samen werken' uit 2013 in te trekken.

Inhoud

Inleiding

Participatie is niet meer weg te denken uit de samenleving: van informatievoorziening tot co-creatie. De relatie tussen (lokale) overheid en samenleving is van groot belang. Enerzijds wordt participatie als opdracht aan overheden meegegeven, bijvoorbeeld bij de invoering van de omgevingswet of energietransitie. Anderzijds vraagt en neemt de samenleving steeds meer ruimte om onderdeel te zijn van keuzes die gemaakt worden. Over die ruimte moet het gesprek met elkaar gevoerd worden. Dat is waar participatie om draait. In de afgelopen jaren is al de nodige ervaring opgedaan met participatie, waarbij wisselende resultaten behaald. Van zeer succesvol tot bekritiseerd. De successen zijn gevierd, maar ook de kritiek moest een plek krijgen. Het Rekenkamerrapport uit 2020 en de bijhorende aanbevelingen zijn hiervoor een belangrijk ijkpunt.

'Participeren blijven we leren': de 'we' staat hier voor zowel de samenleving van Hardinxveld-Giessendam, als de gemeentelijke organisatie. We blijven leren betekent dat we niet op nul starten: alle aanwezige kennis en ervaring houdt zijn plek en waarde. In de komende tijd zullen we nieuwe ervaringen opdoen, waarbij we evalueren en lering trekken uit de antwoorden op de vragen: 'wat ging er goed?' en 'wat kan er beter?'.

Tot slot: het plan beschrijft wat participatie is en wat de stappen zijn om tot een goed participatieproces te komen. Maar het plan beschrijft ook dat het daarvoor belangrijk is met elkaar de juiste kennis te vergaren en ervaring op te doen, zodat we met elkaar kunnen leren. Leren veronderstelt immers: kennen (wat is participatie en hoe kun je dit vorm geven?), waarderen (welke plek heeft participatie en hoe waardevol is de opbrengst er van?) en tot slot: gebruiken (door te blijven doen houd je je vaardigheden scherp en kun je bijsturen waar nodig). Dat is waar dit plan voor staat.

Beoogd effect

Het opgestelde participatieplan heeft als doel om de samenwerking tussen samenleving en gemeente te versterken. Het biedt helderheid over verwachtingen, processen en rollen, wat moet leiden tot begrip bij inwoners, ondernemers en organisaties over het participatieproces en de mate van invloed

die zij krijgen in een traject. Met dit plan wordt invulling gegeven aan zowel gewenste als verplichte participatie.

Argumenten

1.1 Het sluit aan bij de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek uit 2020.

Het plan 'Participeren blijven we leren' sluit aan op de aanbevelingen uit het rapport, namelijk:

1. Actualiseer participatiebeleid: voorliggend plan 'participeren blijven we leren' is het resultaat van een participatief proces waarin het participatiebeleid is geactualiseerd.
2. Investeer in kennis en kunde: het leren (beter) te participeren staat centraal in de nota en gebruikt de reeds vastgestelde investeringen (zie financiële paragraaf) als startmotor.
3. Investeer in het imago van de gemeente: goede communicatie is genoemd als pijler voor participatieprocessen. Echter, met name de uitgangspunten zijn er op gericht de gemeente als betrouwbare en waardevolle partner te ervaren in participatieprocessen. Met name dit ervaren en duiden zal helpen het imago van de gemeente te verbeteren.
4. Raad: monitor participatietrajecten. De rol van de raad ten aanzien van participatie is uitgebreid beschreven. De betrokkenheid van de raad bij (grote) trajecten borgt monitoring door het evalueren van trajecten. Daarnaast is de mogelijkheid beschreven om een werkgroep rondom participatie op te richten.
5. College: maak evaluatie standaard onderdeel van participatie. Met het centraal stellen van leren is ook evalueren en het vastleggen hiervan nadrukkelijk geborgd in het plan.

1.2 Het participatieplan draagt bij aan het verhelfen en verbeteren van participatietrajecten.

Het participatieplan richt zich op de praktijk om participatie naar een volgend niveau te tillen. Het biedt handvatten om aan de slag te gaan.

1.3 Het participatieplan draagt bij aan de wettelijke verplichting van participatie bij ontwikkelingen zoals de omgevingswet en energietransitie.

Vanuit wet- en regelgeving worden lokale overheden aangespoord om participatie aan te moedigen. Zo speelt participatie een belangrijke rol bij veel onderdelen van de omgevingswet.

1.4 Het participatieplan stimuleert om zorgvuldig aan de slag te gaan met participatie

Het plan is bedoeld als actieplan. Het nodigt uit om nieuwe vormen van participatie te gebruiken, het goede gesprek te voeren en participatie goed vorm te geven. We willen als gemeente niet alleen voor, maar zoveel mogelijk mét de samenleving aan de slag.

1.5 Het participatieplan is opgesteld op basis van input vanuit de gemeenteraad, het college, de ambtelijke organisatie en de inwoners.

Vanuit meerdere hoeken is er meegedacht bij het opstellen van het participatieplan. Daardoor kunnen we dit plan gebruiken om met elkaar te leren participeren.

Kanttekeningen

1.1 Participatie is altijd maatwerk

Elke situatie is anders. Dit participatieplan biedt dus geen blauwdruk van hoe participatie moet worden toegepast.

1.2 Participatie vraagt financiële middelen en capaciteit van de organisatie

Een participatietraject kost tijd en geld. 'Participeren blijven we leren' betekent dat sommige onderdelen nu anders aangepakt worden, wat ook tijd en energie zal kosten. Door gebrek aan tijd en geld kan de kwaliteit van het participatietraject onder druk komen te staan.

Financiële informatie

Als onderdeel van het college- en raadsprogramma is sinds 2021 jaarlijks € 15.000,- structureel beschikbaar voor participatie. Naast dit algemene procesbudget zal in projecten en processen

rekening gehouden moeten worden met budget voor participatie als structureel onderdeel van het project.

Communicatie

Na de vaststelling zal het geactualiseerde actieplan de huidige participatienota 'samen denken en samen werken' vervangen. Dit actieplan zal vervolgens zowel intern als extern gecommuniceerd worden:

- Intern: we organiseren een bijeenkomst binnen de ambtelijke organisatie om het participatieplan toe te lichten en gezamenlijk te bespreken wat het voor de praktijk betekent.
- Extern: het participatieplan zal online gepubliceerd worden. Daarnaast zal er (voor de invoering van de omgevingswet) informatie op de website komen over hoe participatie in z'n werk gaat in onze gemeente.

Vervolg

In het participatieplan is een onderdeel opgenomen over vervolgstappen die we zullen nemen om aan de slag te gaan met de nota. In de praktijk zullen we nieuwe ervaringen opdoen, waarbij nieuwe inzichten worden verwerkt in bijvoorbeeld de toolbox. Praktisch betekent dit dat vanaf 2022 participatie in organisatie én de samenleving (nog meer) doorleefd wordt. Het zal zichtbaar zijn dat (extra) inspanningen worden gedaan om participatie goed uit te voeren. Zo zal er gewerkt worden met pilotprojecten en zal de toolbox verder uitgebreid worden met bijv. handreikingen. In de jaren daarop zal participatie als zorgvuldig proces steeds normaler zijn en de gemeente gekend zijn als betrouwbare en waardevolle partner in participatie.

Openbaar

Ja

Bijlagen

1. Concept Bijlage -tools.docx
2. Participatieplan v16dec2021.docx